

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної
роботи, член-кореспондент
НАМН України,
проф. М.Р. Гжегоцький
М.Р. Гжегоцький 03 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

зі спеціальності «Дитяча урологія»

Кількість навчальних годин на кафедрі: лекції – 30, семінарські заняття – 54,
практичні заняття – 134
Самостійна робота – 92. Додаткові програми – 88.
Разом – 468 годин
Кредити ECTS – 15

Обговорено та ухвалено на
методичному засіданні кафедри

Протокол № 5

від «11» 2022 р.

Завідувач кафедри
доц. Кузик І.С.

Затверджено на засіданні
методичної комісії ФПДО

Протокол № 20

Від «10» 2022 р.

Голова методичної комісії ФПДО
доц. Сікорізі О.Є.

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної
роботи, член-кореспондент
НАМН України,
проф. М.Р. Гжегоцький
«   » _____ 2021 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

зі спеціальності «Дитяча урологія»

Кількість навчальних годин на кафедрі: лекції – 30, семінарські заняття – 54,
практичні заняття – 134
Самостійна робота – 92. Додаткові програми – 88.
Разом – 468 годин
Кредити ECTS – 15

Обговорено та ухвалено на
методичному засіданні кафедри

Протокол № ____

від « ____ » _____ 20   р.

Завідувач кафедри

доц. Кузик А.С. _____

Затверджено на засіданні
методичної комісії ФПДО

Протокол № ____

Від « ____ » _____ 20   р.

Голова методичної комісії ФПДО

доц. Січкоріз О.Є. _____

Робоча програма зі спеціалізації за фахом «Дитяча урологія» для лікарів дитячих урологів.

Розробники:

Кенс К.А. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Наконечний А.Й. – доктор медичних наук, професор кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Наконечний Р.А.– кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Кузик А.С. – кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Рецензія

На робочу навчальну програму циклу спеціалізації із спеціальності «дитяча урологія»

Робоча навчальна програма складена на підставі навчального плану та уніфікованої програми циклу спеціалізації за фахом «дитяча урологія», затверджена Директором департаменту кадрової політики освіти і науки МОЗ України від 20.12.2008р.

Запропонована тематика охоплює всі найважливіші питання дитячої урології і включає 468 годин з них 30 годин лекційного курсу по основних розділах дитячої урології, 54 години семінарських, 134 години практичних занять та самостійна робота 92 години.

Робоча навчальна програма також передбачає заняття за суміжними спеціальностями, а саме з організації невідкладної допомоги дітям в надзвичайних ситуаціях, проблем СНІДу, радіаційної медицини, фтизіатрії, анестезіології, медичного права, дитячої інфекції, клінічної імунології.

Тематика занять відповідає вимогам навчального плану і програми циклу спеціалізації, а внесені зміни в тематичні плани не перевищують допустимі.

Робоча навчальна програма сприяє отриманню спеціальності лікаря дитячого уролога і може бути впроваджена в навчальний процес кафедри дитячої хірургії ФПДО ЛНМУ ім. Данила Галицького.

Рецензент

доцент кафедри педіатрії та неонатології ФПДО
заступник декана факультету післядипломної освіти
кандидат медичних наук, доцент

Б.Р. Коцай

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Цикл спеціалізації зі спеціальності «Дитяча урологія» проводиться з метою теоретичної та практичної підготовки лікаря-спеціаліста.

Метою циклу спеціалізації є набуття, поглиблення професійних знань, вмінь та навичок, ознайомлення з основними досягненнями у галузі дитячої урології, вивчення клініки та діагностики дитячих урологічних захворювань, методів консервативного та оперативного лікування, підготовка до самостійної лікарської роботи.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань і практичних навичок, необхідних лікарю-спеціалісту. Програму побудовано за системою блоків. Блоками є 12 курсів програми. Курс — відносно самостійна частина програми, в якій подана значна за обсягом теоретична і практична інформація з певної галузі дитячої урології. Курси поділено на розділи, кожний з яких включає кілька тем, а тема складається з окремих елементів. Питання клінічної і топографічної анатомії, методів дослідження в дитячій урології включені в кожний курс або розділ програми.

Для орієнтації в програмі та впорядкування інформації, що міститься в ній, курси, розділи, теми і елементи є закодованими.

Із суміжних дисциплін за додатковими програмами включено розділи з організації невідкладної допомоги дітям у надзвичайних ситуаціях, проблем СНІДу, радіаційної медицини, фтизіатрії, анестезіології, медичного права, дитячої інфекції, клінічної імунології, онкології].

Для виконання даної програми в процесі навчання передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, різні види семінарів та самостійна робота.

Для виявлення рівня знань і навичок курсантів передбачено наступні види контролю: оцінка базових знань, практичних навичок та заключний іспит. Для базового та заключного іспиту використовується комп'ютерна атестаційна програма, затверджена МОЗ України.

Курсантам, які успішно склали іспит, видається сертифікат спеціаліста.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДИТЯЧА УРОЛОГІЯ»

Тривалість навчання: 3 міс. (468 год.)

Код	Назва курсу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Практ.	Семін.	Сам. роб	Разом
1.	Організація урологічної допомоги дітям.	2	-	2	-	4
2.	Клінічна анатомія та фізіологія органів сечосечостатевої системи.	6	4	14	-	24
3.	Методи обстеження в дитячій урології	2	-	6	-	8
4.	Семіотика в дитячій урології	-	-	6	-	6
5.	Консервативне лікування в дит. урології	2	-	4	9	15
6.	Аномалії сечових та статевих органів	-	18	-	2	20
7.	Неспецифічні запальні захворювання	2	-	-	28	30
8.	Сечокам'яна хвороба	4	4	-	7	15
9.	Фтизіоурологія	2	-	12	8	22
10.	Травма сечових та статевих органів	2	8	6	11	27
11.	Онкоурологія	2	-	4	13	19
12.	Оперативна урологія	6	98	-	14	120
13.	І с п и т .	-	2	-	-	-
	Р а з о м по кафедрі дитячої хірургії	30	134	54	92	310
14.	ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ Організація невідкладної медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях.					
15.	Проблеми СНІДу та вірусних					
16.	Медична інформатика					
17.	Онкологія					
18.	Радіаційна медицина					
19.	Фтизіатрія					
20.	Анестезіологія					
21.	Медичне право					
22.	Дитяча інфекція					
23.	Клінічна імунологія					
	Р а з о м: В с ь о г о:					468

1. Опис навчальної дисципліни

Тривалість циклу 3 міс. 468 год.

Код	Назва курсу	Кількість навчальних годин				
		Л	П	С	СР	Разом
1.	Медично-соціальні та епідеміологічні питання в дитячій урології	2	-	2	-	4
2.	Клінічна анатомія та фізіологія сечових та статевих органів	6	4	14	-	24
3.	Семіотика та методи діагностики в урології	2	-	12	-	14
4.	Загальні методи консервативного лікування в дитячій урології	2	-	4	9	15
5.	Аномалії сечостатевих органів	-	18	-	2	20
6.	Неспецифічні запальні захворювання	2	-	-	28	30
7.	Сечокам'яна хвороба	4	4	-	7	15
8.	Фтизіоурологія, онкоурологія	4	-	16	21	41
9.	Травма сечостатевих органів	2	8	6	11	27
10.	Оперативна урологія	6	98	-	14	120
11.	Додаткові програми					
12.	ІСПИТ		2			
	Всього	30	134	54	92	310

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчання: набуття, поглиблення професійних знань, вмінь та навичок, ознайомлення з основними досягненнями у галузі дитячої урології, вивчення клініки та діагностики дитячих урологічних захворювань, методів консервативного та оперативного лікування, підготовка до самостійної лікарської роботи.

Завдання: поглиблення професійних знань, вмінь та навичок, ознайомлення з основними досягненнями у галузі дитячої урології, вивчення клініки та діагностики дитячих урологічних захворювань, методів консервативного та оперативного лікування.

Перелік навиків та умінь

№ з/п	Назва навиків
1.	клінічне обстеження хворого;
2.	лабораторні, рентгенологічні та інші спеціальні дослідження;
3.	визначення важкості стану хворого та обсяг проведення реанімаційних
4.	невідкладна допомога хворим у невідкладних ситуаціях;
5.	покази до госпіталізації за профілем та її організація;
6.	диференційна діагностика урологічних захворювань у дітей;
7.	обґрунтування тактики медикаментозного і оперативного лікування;
8.	обґрунтування показів до проведення операцій;
9.	практичні питання переливання крові, його ускладнення;
10.	принципи післяопераційного лікування хворих;
11.	діагностика післяопераційних ускладнень та лікувальна тактика;
12.	основи післяопераційної реабілітації та положення про втрату працездатності;
13.	первинна хірургічна обробка рани;
14.	операції при гострій калитці, ревізія калитки, дренаж калитки;
15.	операції при гострому пієлонефриті;
16.	техніка виконання нефростомії і цистостомії;
17.	консервативне та оперативне лікування хворих з внутрішньою кровотечею;
18.	методика розкриття та дренажування абсцесів, паранефриту, карбункулів
19.	зупинка кровотечі при травмі магістральних судин;
20.	методика паранефральної, вагосимпатичної новокаїнових блокад;
21.	методики катетеризації надлобкової пункції міхура та епіцистостомії;
22.	методики проведення внутрішньовенної урографії, цистографії;
23.	операції при гідроцеле, крипторхізмі, варикоцеле, фімозі, гіпоспадії;

4. Теми лекцій

1. Організація урологічної спеціалізованої допомоги населенню 2 год.
2. Семіотика та методи діагностики в урології 2 год.
3. Травма сечостатевих органів 2 год.

4. Сечокам'яна хвороба: етіологія, патогенез, клініка 2 год.
5. Природжені вади розвитку нирок та верхніх сечовивідних шляхів 2 год.
6. Природжені вади розвитку нижніх сечовивідних шляхів 2 год.
7. Природжені вади розвитку пахвинної ділянки 2 год.
8. Загальні методи консервативного лікування в урології 2 год.
9. Неспецифічні запальні захворювання в дитячій урології 2 год.
10. Сечокам'яна хвороба: методи консервативного та оперативного лікування 2 год.
11. Фтизіоурологія 2 год.
12. Онкоурологія 2 год.
13. Операції на нирках та верхніх сечовивідних шляхах 2 год.
14. Операції на сечовому міхурі та сечівнику 2 год.
15. Мініінвазивні технології в дитячій урології 2 год.

5. Теми семінарських занять

1. Організація урологічної спеціалізованої допомоги населенню 2 год.
2. Клінічна фізіологія органів сечостатевої системи 6 год.
3. Функціональна морфологія нирки 4 год.
4. Семіотика та діагностика урологічних захворювань 4 год.
5. Профілактика та лікування ускладнень інструментального та рентгенологічних досліджень 4 год.
6. Ембріогенез сечових та статевих органів 4 год.
7. Туберкульоз нирок та сечових шляхів 6 год
8. Туберкульоз чоловічих статевих органів, клінічні прояви, діагностика та лікування 6 год.
9. Ушкодження нирок і сечоводів 6 год.
10. Пухлини нирок 4 год.
11. Цистоскопія, хромоцистоскопія, хромоскопія 4 год.
12. Рентгенологічні методи діагностики 4 год.

6. Теми практичних занять

1. Аномалії нирок і верхніх сечових шляхів 4 год.
2. Міхурово-сечовідний рефлюкс. Клінічні прояви, методи діагностики та лікування 4 год.
3. Мегауретер Клінічні прояви, методи діагностики та лікування 2 год.
4. Гідронефроз. Діагностика та лікування 2 год.
5. Варикоцеле. Клінічні прояви, методи діагностики та лікування 2 год.

6. Аномалії сечового міхура та уретри. Клінічні прояви, діагностика, лікування 2 год.
7. Нейрогенний сечовий міхур 2 год.
8. Аномалії статевого члена 2 год.
9. Аномалії калитки та яєчка 2 год.
10. Камені нирок та сечоводів 4 год.
11. Ушкодження нирок і сечоводів 4 год.
12. Ушкодження сечового міхура і уретри 4 год.
13. Операції на нирках та сечоводах 2 год.
14. Оперативні доступи 2 год.
15. Види пієлотомій 2 год.
16. Нефростомія 2 год.
17. Секційна нефротомія 2 год.
18. Резекція нирки 2 год.
19. Пієлостомія 2 год.
20. Нефростомія 2 год.
21. Пункційна нефростомія 2 год.
22. Декапсуляція нирки 2 год.
23. Видалення кіст нирок 2 год.
24. Нефропексія 2 год.
25. Пластичні операції на нирковій мисці та мисково-сечовідному сегменті 4 год.
26. Операції на ниркових судинах 2 год.
27. Види нефректомій 2 год.
28. Особливості повторних операцій на нирках 2 год.
29. Дренування навколониркового простору 2 год.
30. Уретеротомія 2 год.
31. Уретеропієлостомія 2 год.
32. Уретероуретероанастомоз 2 год.
33. Уретероцистонеостомія 2 год.
34. Уретеросигмостомія 2 год.
35. Уретерокутанеостомія 2 год.
36. Операції на сечовому міхурі 2 год.
37. Оперативні доступи до сечового міхура 2 год.
38. Пункція сечового міхура 2 год.
39. Троакарна цистостомія 2 год.
40. Ендоскопічна корекція МСР 2 год.
41. Дивертикулектомія 2 год.
42. Дилатація шийки сечового міхура 2 год.

43. Трансуретральні операції 4 год.
44. Дренування приміхурового простору 2 год.
45. Операції на уретрі 2 год.
46. Пластика уретри 4 год.
47. Пластика при норицях уретри 2 год.
48. Операції на зовнішніх статевих органах 2 год.
49. Операції при фімозі та парафімозі 2 год.
50. Операції при гіпоспадії та епіспадії 4 год.
51. Операції при перекруті яєчка та гідатиди яєчка 2 год.
52. Епідидектомія 2 год.
53. Видалення та ексколація яєчка 2 год.
54. Операції з приводу водянки яєчка 2 год.
55. Орхіпексія 2 год.
56. Пластика пахвинного каналу 2 год.
57. Операції з приводу варикоцеле 2 год.

7. Самостійна робота

1. Неспецифічні запальні захворювання нирок та навколониркової клітковини 3 год.
2. Ускладнення та наслідки хронічного пієлонефриту 4 год.
3. Паранефрит, класифікація, клінічні прояви, діагностика та лікування 3 год.
4. Неспецифічні запальні захворювання сечового міхура та уретри 3 год.
5. Туберкульоз нирок та сечових шляхів 3 год.
6. Пухлини нирок 3 год.
7. Пухлини зовнішніх статевих органів 3 год.
8. Пухлини яєчка та його придатка 3 год.
9. Операції на нирках та сечоводах 4 год.
10. Пластичні операції на нирковій мисці та мисково-сечовідному сегменті 4 год.
11. Епіспадія 2 год.
12. Пункційна нефростомія 2 год.
13. Ендоскопічна корекція МСР 4 год.
14. Пухлини зовнішніх статевих органів 2 год.
15. Пухлини яєчка та його придатка 2 год.
16. Неспецифічні запальні захворювання нирок та навколониркової клітковини 4 год.
17. Гострий пієлонефрит 3 год.
18. Клінічні прояви та діагностика пієлонефриту 2 год.
19. Уросепсис 3 год.
20. Лікування гострого пієлонефриту 3 год.
21. Хронічний пієлонефрит 3 год.

22. Ускладнення та наслідки хронічного пієлонефриту 2 год.
23. Паранефрит, класифікація, клінічні прояви, діагностика та лікування 2 год.
24. Неспецифічні запальні захворювання сечового міхура та уретри 2 год.
25. Камені нирок та сечоводів 3 год.
26. Діагностика СКХ, консервативне, оперативне лікування 2 год.
27. Камені сечового міхура 2 год.
28. Туберкульоз нирок та сечових шляхів 2 год.
29. Туберкульоз чоловічих статевих органів, клінічні прояви, діагностика та лікування 3 год.
30. Ушкодження нирок і сечоводів 3 год.
31. Ушкодження сечового міхура 3 год.
32. Ушкодження уретри 2 год.
33. Ушкодження чоловічих статевих органів 3 год.

8. Методи навчання

Атестаційна програма побудована за принципом блоків з основних розділів дитячої урології (методично-соціальні та епідеміологічні питання в дитячій урології, клінічна анатомія та фізіологія сечових та статевих органів, семіотика та методи діагностики в урології, загальні методи консервативного лікування в урології, аномалії сечових та статевих органів, неспецифічні запальні захворювання, сечокам'яна хвороба, фтизіоурологія, травма сечових та статевих органів, онкоурологія, оперативна урологія).

Співвідношення лекцій, практичних, семінарських занять та самостійної роботи відповідно 30:134:54:92 годин. Навчальний план та програма на циклі спеціалізації розроблені згідно з кваліфікаційними характеристиками. Окремі питання, передбачені вимогами кваліфікаційної характеристики лікаря, за рішенням кафедри можуть готуватися слухачами самостійно.

У додаткові програми включено: «Організація екстреної медичної допомоги населенню у надзвичайних ситуаціях», «Проблеми СНІД та вірусних гепатитів», «Медична інформатика»

9. Методи контролю

Для визначення рівня знань слухачів програмою передбачені такі види контролю: оцінка вхідних (базових) знань, рубіжні контролю під час навчання, заключний комп'ютерний контроль та іспит.

Іспит складається з трьох частин: комп'ютерний контроль рівня знань, оцінка вмінь та оволодіння професійними практичними навиками, передбаченими програмою передатестаційного циклу для відповідної категорії та заключний теоретичний іспит для підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми. Крім того передбачено проведення комплексних контрольних робіт.

Слухачі, які успішно склали іспит, отримують посвідчення про проходження стажування та свідоцтво.

Кваліфікаційна характеристика фахівця із спеціальності “Дитяча урологія”.

Згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики фаху лікар-дитячий уролог повинен знати і вміти:

1. Фізіологію систем організму, етіопатогенез урологічних захворювань, взаємозв'язок функціональних систем у здорових та хворих дітей.
2. Основні питання топографічної анатомії органів сечостатевої системи.
3. Організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовими ушкодженнями.
4. Орієнтуватись в константах гомеостазу, їх порушеннях та корекції, знати їх особливості у дітей.
5. Інтерпретувати результати загальних, функціональних та спеціальних методів дослідження, робити на основі цих даних узагальнення та практичні висновки.
6. Питання асептики та антисептики в урології; основні документи, які регламентують заходи з підтримання санітарно-епідеміологічного режиму урологічних відділень.
7. Основи фармакотерапії (зокрема антибіотики, діуретики та гормони), основи імунології та антибіотикопрфілактики в урології.
8. Клінічну симптоматику основних хірургічних захворювань, особливості їх перебігу у дітей, диференційну діагностику урологічних хвороб з суміжною (хірургічною, ортопедичною, гінекологічною, терапевтичною тощо) патологією.
9. Основи фізіотерапії, курортології, лікувального масажу, лікувальної фізкультури та інших параклінічних методів.
10. Основи дієтології.
11. Питання специфічних урологічних інфекцій (туберкульоз, правець тощо).

Загальні навички:

1. провести цілеспрямоване клінічне обстеження хворого;
2. визначати необхідний обсяг лабораторних, рентгенологічних та інших спеціальних досліджень, організувати своєчасне їх виконання, прокоментувати їх результати;
3. чітко визначити важкість стану хворого та обсяг проведення реанімаційних заходів;
4. надати невідкладну допомогу хворим у невідкладних ситуаціях (масаж серця та інші заходи для відновлення його роботи, штучне дихання,

- термінова трахеостомія, методи зовнішньої зупинки кровотечі, профілактика та лікування шоку, промивання шлунка при отруєннях та інші маніпуляції);
5. визначити показання для госпіталізації за профілем та організувати її;
  6. провести диференційну діагностику захворювання у дітей, в разі потреби організувати консультацію профільних спеціалістів;
  7. обґрунтувати тактику медикаментозного і оперативного лікування хворих з основними урологічними захворюваннями;
  8. обґрунтувати показання для проведення операції з урахуванням важкості стану хворого, необхідності передопераційної підготовки та методів знеболення;
  9. досконало знати практичні питання переливання крові, його ускладнення та заходи попередження і боротьби з ними;
  10. знати принципи післяопераційного лікування хворих;
  11. своєчасно діагностувати післяопераційні ускладнення та визначити лікувальну тактику;
  12. основи післяопераційної реабілітації та положення про тимчасову і стійку втрату працездатності.
  13. первинна хірургічна обробка рани;
  14. операції при гострій калитці, ревізії калитки, дренаж калитки;
  15. операції при гострому пієлонефриті - нефростомія, декапсуляція нирки, защемленій грижі, гострій водянка яєчка, травматичному розриву яєчка, нирки;
  16. техніка виконання нефростомії і цистостомії;
  17. методика консервативного та оперативного лікування хворих з внутрішньою кровотечею;
  18. методика розкриття та дренажування абсцесів, флегмон, паранефриту, карбункулів нирки;
  19. зупинка кровотечі при травмі магістральних судин;
  20. методика паранефральної, вагосимпатичної, провідникової та інших новокаїнових блокад;
  21. методики катетеризації надлобкової пункції міхура та епіцистостомії;
  22. методики проведення внутрішньовенної урографії, цистографії;
  23. проведення операцій при грижах, кістах сім'яного шнурочка, водянці яєчка, крипторхізмі, варикоцеле, фімозі, парафімозі, нефректомії;
  24. різні типи швів на органах сечостатевого тракту.

Перелік операцій та маніпуляцій, якими повинен оволодіти лікар-дитячий уролог:

- Операції на нирках та сечоводах;
- Оперативні доступи;
- Види пієлотомій;
- Нефротомія;
- Секційна нефротомія;
- Резекція нирки;
- Пієлостомія;
- Нефростомія;
- Пункційна нефростомія;
- Декапсуляція нирки;
- Видалення кіст;
- Нефропексія;
- Пластичні операції на нирковій мисці та мисково-сечовідному сегменті;
- Операції на ниркових судинах;
- Види нефректомій;
- Особливості повторних операцій на нирках;
- Дренування навколониркового простору;
- Уретеротомія;
- Уретеропієлостомія;
- Уретероуретероанастомоз;
- Уретероцистостомія;
- Уретеросигмостомія;
- Уретерокутанеостомія;
- Операції на сечовому міхурі;
- Оперативні доступи;
- Пункція сечового міхура;
- Цистостомія;
- Троакарнацистостомія;
- Ендоскопічна корекція МСР;
- Дивертикулектомія;
- Дилація шийки сечового міхура;
- Трансуретральні операції;
- Дренування приміхурового простору;
- Операції на уретрі;
- Пластика уретри;
- Пластика при норицях уретри;
- Операції на зовнішніх статевих органах;
- Операції при фімозі та парафімозі;

- Операції при гіпоспадії та епіспадії;
- Операції при перекруті яєчка та гідатиди яєчка;
- Епідидектомія;
- Видалення та ексхолація яєчка;
- Операції з приводу водянки яєчка;
- Орхопексія;
- Пластика пахвинного каналу;
- Операції з приводу варикоцеле.

Рекомендована література

Основна література

1. Библюк Й.І., Библюк Ю.Й. Хірургія дитячого віку. - Івано-Франківськ: мед. Академія, 2006. 377 с.
2. Кассараба М.М., Надрага О.Б., Наконечний А.Й. Природжені аномалії сечової системи у дітей. Частина I. Вади сечових шляхів. Львів: Ініціатива, 2004. 282 с.
3. Природжені аномалії сечової системи у дітей. Посібник для лікарів. / За ред. М.М. Кассараби, Д.Д. Іванова, О.О. Добрик. Донецьк: Видавець Заславський О.Ю., 2010. 416 с.
4. Клінічна андрологія : довід. лікаря / Бойко М. І., Пасечніков С. П., Лучицький Є. В. та ін. / за ред. М. І. Бойка. Київ : Б-ка "Здоров'я України", 2013. 222 с.
5. Вади розвитку у дітей (самостійна аудиторна та позааудиторна робота студентів) / В.А. Дігтяр, В.І. Сушко, Л.М. Харитонюк, О.М. Барсук [та ін.]. Дніпропетровськ, 2011. 334 с.
6. Кривченя Д.Ю., Лисак С.В., Плотников О.М. Хірургічні захворювання у дітей. Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації. Вінниця: Нова Книга, 2008. 256 с.
7. Хірургія дитячого віку: підручник / В.І. Сушко, Д.Ю. Кривченя, О.А. Данілов, В.А. Дігтяр [та ін.]; за ред. В.І. Сушка, Д.Ю. Кривчені. – 2-е вид., перероб. і доп. К.: Медицина, 2009. 800 с.
8. Пугачев А.Г. Детская урология : учебник. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. 840 с.
9. Разин М.П., Галкин В.Н., Сухих Н.К. Детская урология-андрология: учебн. пособие. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. 150 с.
10. Куликова Т.Н., Глыбочко П.В. Атлас по детской урологии. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. 160 с.
11. Шариков С.М. Яцык С.П. Обструкция верхних мочевыводящих путей у детей. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2012. 208 с.

Додаткова література

1. Ашкрафт К.У., Холдер Т.М. Детскаяхирургия. СПб.: Хартфорд, 1996. Т. 1. 384 с.
2. Ашкрафт К.У., Холдер Т.М. Детскаяхирургия. СПб.: Хартфорд, 1996. Т. 2. 392 с.
3. Ашкрафт К.У., Холдер Т.М. Детскаяхирургия. СПб.: Хартфорд, 1996. Т. 3. 394 с.
4. Детскаяхирургия: национальноеруководство / под ред. Ю.Ф. Исакова, А.Ф. Дронова. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. 1168 с.
5. Детская хирургия: клинические разборы / Под ред. проф. А.В. Гераськина. М. : ГЭОТАР-Медиа, 2011. 216 с.
6. Атлас по детской урологии. / Куликова Т.Н., Глыбочко П.В., Морозов Д.А. и др.М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 160 с.
7. Лапароскопическая хирургия: атлас / под ред. Т.Н. Паппаса и др.; пер. с англ. под ред. С.С. Харнаса. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2012. 388 с.
8. Пугачев А.Г. Детская урология: Руководство для врачей. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. 832 с.
9. Пури П., Гольварт М. Атлас детской оперативной хирургии. МЕДпрес-информ, 2009. – 648с.
10. Разин М.П., Галкин В.Н., Сухих Н.К. Детская урология-андрология: Учебное пособие. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. 150 с.
11. Хирургия детского возраста: учебник / В.И. Сушко, Д.Ю. Кривченя, В.А. Дегтярь и др.; под ред. В.И. Сушко, Д.Ю. Кривчени. К.: Медицина, 2015. 568 с.
12. Шарков С.М., Яцык С.П., Фомин Д.К., Ахмедов Ю.М.Обструкция верхних мочевыводящих путей у детей. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2012. 203 с.
13. Mattei P. Fundamentals ofPediatricSurgery / P. Mattei. Springer, 2011. 956 p.
14. Operative pediatric surgery. 2nd edition / Editedby M.M. Ziegler, R.G. Azizkhan, D. von Allmen, T.R. Weber. McGrow-Hill Education, 2014. 1397 p.
15. Operative pediatric surgery. Seventh edition / Editedby L. Spitzand A.G. Coran. CRC Press, 2013. 1134 p.
16. Pediatric Surgery. V. 2. Seventh edition / Arnold G. Coran, A. Caldamone, N. ScottAdzick [etal.]. Elsevier, 2012. 848 p.